

การศึกษาการใช้สารนิเทศของครูในการสอนวิชาภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสาว ประเทือง ฉายาทับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญาครูศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-682-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I10312948

017069

A STUDY OF THE TEACHERS' UTILIZATION OF INFORMATION IN
TEACHING THAI LANGUAGE AT THE SECONDARY
EDUCATION LEVEL, BANGKOK METROPOLIS

Miss Pratuang Chayathap

คุณย์วิทยทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-682-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการใช้สารนิเทศของครูในการสอนวิชาภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาว ประเทือง ฉายาทับ

ภาควิชา

มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพ็ชรชอบ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์พรวี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพ็ชรชอบ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พร้อมพรรณ อุดมสิน)

ประเทือง ฉายาทับ : การศึกษาการใช้สารนิเทศของครูในการสอนวิชาภาษาไทยระดับ
 มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE TEACHERS' UTILIZATION OF
 INFORMATION IN TEACHING THAI LANGUAGE AT THE SECONDARY EDUCATION
 LEVEL, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.สุจิต เพียรชอบ, 149 หน้า
 ISBN 974-578-682-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สารนิเทศของครูในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับ
 มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในด้านการใช้ข่าว (News) ข้อเท็จจริง (Facts) ข้อมูล (Data)
 ความรู้ที่ได้จากการสำรวจ ซึ่งได้มีการบันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งในรูปวัสดุพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์
 สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งแหล่งสารนิเทศ ตลอดจนปัญหาการใช้สารนิเทศ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม
 และส่งไปให้ครูภาษาไทยในกรุงเทพมหานคร จำนวน 333 คน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ผลการวิจัย
 สรุปได้ดังนี้

1. ในด้านข่าว ข้อเท็จจริง ข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการสำรวจ ครูใช้หนังสือเรียนมาก
 ที่สุด และใช้ตำราวิชาการ ข้อเท็จจริง หนังสืออ้างอิงมาก ส่วนวารสาร นิตยสารและหนังสือนอก
 เวลา ครูใช้น้อย สำหรับผลการวิจัยครูใช้น้อยที่สุด
2. ในด้านสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ครูใช้สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ น้อย
3. ในด้านแหล่งสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศที่ครูใช้มากได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้อง
 ภาษาไทยหรือหมวดวิชา และแหล่งสารนิเทศส่วนตัว ส่วนแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ ครูใช้น้อย
4. ครูมีปัญหาในด้านการใช้ห้องสมุดโรงเรียนน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชามัธยมศึกษา.....
 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย.....
 ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

วิทยานิพนธ์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียุคใหม่ กรุงเทพมหานคร

PRATUANG CHAYATHAP : A STUDY OF TEACHERS' UTILIZATION OF INFORMATION
IN TEACHING LANGUAGE AT THE SECONDARY LEVEL, BANGKOK METROPOLIS.
THESIS ADVISOR : PROF. SUCHARIT PIENCHOB, Ed.D. 149 PP.
ISBN 974-578-682-9

The purpose of this research was to investigate the teachers' utilization of information in teaching Thai language at the secondary education level in the aspects of news, facts, data, knowledge getting for survey and recording in different types such as printed materials and non-printed materials, audio visual materials including information resources and problems in using information. Questionnaires were constructed and sent to 333 secondary school Thai language teachers in Bangkok Metropolis. The obtained data were analyzed by means of percentage, arithmetic mean, standard deviation and then presented in tables and descriptive forms. The results of the research were as follows:

1. In the aspect of utilization of news, facts, data, knowledge getting for survey, the teachers used text books the most. The teachers used books, facts, reference books at the high level while they used periodicals, pamphlets, and external readings at the low level. The teachers used results of the research the least.
2. In the aspect of audio visual materials, the teachers used audio visual materials at the low level.
3. In the aspect of information resources, the information resources which were used at the high level were Thai language resource center or department books or school libraries, or private collections, while the others information resources, were used at the low level.
4. Thai language teachers had less problems in using school libraries.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชามัธยมศึกษา.....
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย.....
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติศ ประไพ กนก
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ประไพ กนก

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ศาสตราจารย์ ดร. สุจริต เพียรชอบ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งได้เอาใจใส่ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา จนกระทั่งผู้วิจัยสามารถ ดำเนินการวิจัยได้สำเร็จบริบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์พรหม อาจารย์ที่ปรึกษา ของผู้วิจัย ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พร้อมพรรณ อุคมลีน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกราบขอบพระคุณ อาจารย์ พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช ที่ได้คำแนะนำซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาช่วยตรวจแบบสอบถาม ตลอดทั้งให้ คำแนะนำเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่ได้ให้กำลังใจ และมีส่วนช่วยเหลือให้ทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว ฉายาทับ ทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัย

ตลอดมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประเทือง ฉายาทับ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
คำจำกัดความในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ความหมายของสารนิเทศ	6
คุณสมบัติของสารนิเทศที่ดี	10
ความสำคัญของสารนิเทศ	13
ความต้องการหรือความจำเป็นต้องใช้สารนิเทศ	16
บทบาทของสารนิเทศต่อการเรียนการสอน	27
สารนิเทศประเภทสื่อการเรียนการสอน	31
ห้องสมุดกับการเรียนการสอน	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย	75
การศึกษาค้นคว้า	75
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	79
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
การใช้สารนิเทศ แหล่งสารนิเทศ และปัญหาการใช้ สารนิเทศของครูในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับ มัธยมศึกษา	103
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	104
สรุปผลการวิจัย	106
อภิปรายผลการวิจัย	108
ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	128
ภาคผนวก ก	129
ภาคผนวก ข	131
ภาคผนวก ค	134
ประวัติผู้เขียน	149

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตินี้

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียน ครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา	77
2	จำนวนร้อยละของสถานภาพครูภาษาไทย	82
3	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงการใช้ข่าว (News) ข้อเท็จจริง (Facts) ข้อมูล (Data) ความรู้ที่ได้จากการสำรวจในการสอนวิชาภาษาไทย.....	84
4	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงการใช้หนังสือพิมพ์และกฤตภาค เป็นสื่อและอุปกรณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย	87
5	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงการใช้แถบบันทึกภาพ (วีดิทัศน์) เป็นสื่อและอุปกรณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย	88
6	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงการใช้ข้อมูลจากรายการวิทยุ เป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาภาษาไทย	89
7	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงการใช้รายการโทรทัศน์ เป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาภาษาไทย	90
8	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงการใช้แถบบันทึกเสียง เป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาภาษาไทย	91
9	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงการใช้ภาพนิ่ง เป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาภาษาไทย	92
10	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงการใช้แผนภูมิ เป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาภาษาไทย	93
11	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงการใช้แผ่นป้ายสาส์นและบัตรคำ เป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาภาษาไทย	94
12	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงการใช้รูปภาพ เป็นสื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาภาษาไทย	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงการใช้แหล่ง สารนิเทศในการสอนวิชาภาษาไทย	96
14	คำขวัญนิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานแสดงปัญหาและ อุปกรณ์ในการใช้ห้องสมุดโรงเรียนในการสอนวิชาภาษาไทย .	98

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย